

SPRÁVA O ČINNOSTI RADY PRE ŠTÁTNU SLUŽBU ZA ROK 2019

Rada pre štátnu službu (ďalej len „Rada“) vo svojej činnosti vychádza z pôsobnosti, ktorá jej bola priznaná zákonom o štátnej službe. V rámci tejto pôsobnosti v roku 2019 Rada vykonávala tieto aktivity:

1. Dohľad nad dodržiavaním princípov štátnej služby a Etického kódexu štátneho zamestnanca

Rada v zmysle zákona o štátnej službe vykonávala v uplynulom období zatiaľ iba dohľad nad dodržiavaním princípov štátnej služby, dohľad nad dodržiavaním ustanovení Etického kódexu štátneho zamestnanca bude vykonávať až v nasledujúcom období z dôvodu prijatia Etického kódexu štátneho zamestnanca s účinnosťou od 1. januára 2020. Dohľad vykonáva Rada (vzhľadom na svoje postavenie) formou tzv. dohľadu na diaľku – teda získavaním a vyhodnocovaním dokumentov a informácií o dohliadanom služobnom úrade na základe písomného vyžiadania podkladov predkladaných dohliadaným služobným úradom alebo jeho zamestnancov. Ide o pomerne zdĺhavý proces, nakoľko Rada v niektorých prípadoch odpovede služobných úradov na žiadosť o súčinnosť obsahujúce podkladové materiály potrebné na zaujatie stanoviska obdrží až po niekoľkých týždňoch, a to, v niektorých prípadoch, až po niekoľkých urgenciách.

2. Písomné podnety občanov alebo štátnych zamestnancov o porušení princípov štátnej služby služobným úradom

S kompetenciou dohľadu nad dodržiavaním princípov štátnej služby a Etického kódexu štátneho zamestnanca úzko súvisí vybavovanie podnetov občanov alebo štátnych zamestnancov o porušení princípov štátnej služby služobným úradom alebo porušení ustanovení Etického kódexu.

Za podnet občana Rada považuje písomné podanie občana, ktoré smeruje voči služobnému úradu v zmysle zákona o štátnej službe a upozorňuje na porušenie niektorého z princípov štátnej služby zo strany služobného úradu alebo porušenie ustanovení Etického kódexu vo vzťahu k občanovi. Za podnet štátneho zamestnanca sa považuje písomné podanie štátneho zamestnanca, ktoré smeruje voči konkrétnemu služobnému úradu, z jeho obsahu vyplýva na porušenie ktorého princípu štátnej služby štátny alebo porušenie ktorých ustanovení Etického kódexu zamestnanec upozorňuje, pričom štátny zamestnanec v podaní uvedie skutočnosti preukázateľné jemu dostupnými písomnými podkladmi, alebo štátny zamestnanec vo veciach vykonávania štátnej služby (ak sa domnieva, že boli porušené jeho práva podľa zákona o štátnej službe, iných všeobecne záväzných právnych predpisov a služobných predpisov) využil možnosť podania sťažnosti podľa ustanovenia § 116 zákona o štátnej službe a s jej vybavením nebol spokojný. Z podnetu by teda malo byť zrejmé kto podnet podáva, akej veci sa týka, proti ktorému služobnému úradu smeruje, čoho sa podávateľ podnetu domáha.

Vybavovanie písomných podnetov občanov alebo štátnych zamestnancov o porušení princípov štátnej služby služobným úradom je nepochybne jednou z najdôležitejších činností Rady. S cieľom efektívneho vybavovania podnetov Rada na svojej internetovej stránke pripravila formulár a usmernenie pre ich podávateľov. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že nie všetky písomné

podania je možné vyhodnotiť ako podnet o porušení princípov štátnej služby. V niektorých prípadoch ide skôr o žiadosti o výklad zákona, v iných o poskytnutie informácie, na koho sa so svojim problémom má dotyčný obrátiť a vyskytlo sa aj niekoľko anonymných podaní. Napriek tomu, že uvedené prípady nespádajú do našej kompetencie, snažíme sa autorov týchto písomností usmerniť a informovať o možnostiach riešenia ich problémov.

Rozbory niektorých podnetov Rada zverejňuje jednak na spomínanej internetovej stránke a jednak v rámci Radou vydávaného newslettera. O podnetoch a ich riešení Rada informovala aj na stretnutiach s odborními, pri prezentácii Správy o stave a vývoji štátnej služby za rok 2018 v máji 2019 a taktiež na prednáškach na univerzitách. Zámerom je preventívne pôsobiť na dodržiavanie princípov štátnej služby či už zo strany služobných úradov alebo zo strany štátnych zamestnancov, ako aj týmto spôsobom šíriť osvetu.

Prehľad podaní za rok 2019:

Ako vidieť z prehľadu, podnety v roku 2019 sa týkali najmä podozrenia z porušenia princípu zákonnosti (najčastejšie), princípu efektívneho riadenia a princípu profesionality. Tieto podozrenia vznikali v súvislosti s konaním služobných úradov predovšetkým v oblastiach:

- vybavovania sťažností štátnych zamestnancov voči služobným úradom,
- výkonu služobných hodnotení,
- realizácii organizačných zmien,
- realizácii skončenia štátnozamestnaneckého pomeru,
- zmeny platovej triedy a pridelovania osobných príplatkov a
- realizácii výberových konaní.

V prípadoch zistenia porušenia princípov štátnej služby, Rada odporučila služobným úradom prijatie nápravných opatrení a o tejto skutočnosti bezodkladne písomne upovedomila Úrad vlády SR. O výsledku vybavenia podnetu zároveň oboznámila oznamovateľa, a to aj v prípadoch, keď porušenie princípov štátnej služby nebolo zistené. Súčasne Rada služobné úrady žiadala o spätnú väzbu, akým spôsobom Radou odporúčané nápravné opatrenia zrealizovali. V tejto súvislosti musíme konštatovať, že postoje a reakcie na odporúčania Rady jednotlivých služobných úradov boli rôzne. Niektoré

služobné úrady ich zobrali iba na vedomie, niektoré ich zrealizovali, avšak od niektorých sme spätnú väzbu vôbec nedostali.

Porovnanie s rokom 2018:

Z porovnania vyplýva, že v roku 2018 bolo Rade síce doručených 41 písomností, avšak z toho iba 22 písomností bolo možné vyhodnotiť ako podnet o porušení princípov štátnej služby, ostatné nenaplnili kvalifikačné znaky podnetu. Oproti tomu v roku 2019 z 33 doručených písomností až 27 písomností zodpovedalo kvalifikačným znakom podnetu. Pokiaľ ide o podnety uvedené v prehľade za rok 2019 v kolónke v stave riešenia (v počte 5 podnetov), je potrebné uviesť, že Rada v záujme objektívneho prešetrenia podnetov využíva možnosť požiadať služobné úrady o súčinnosť (v zmysle ustanovenia § 14 ods. 2 zákona o štátnej službe), avšak nie všetky služobné úrady sú ochotné takúto súčinnosť poskytnúť, prípadne ju poskytnú až po urgenciách zo strany Rady, čoho dôsledkom sú potom zbytočné prieťahy v prešetrení podnetu. Okrem toho je potrebné v tejto súvislosti uviesť aj to, že podnety v mnohých prípadoch obsahujú značný počet príloh s informáciami, ktorých pravdivosť Rada pred zaujatím stanoviska preveruje, čo má taktiež vplyv na rýchlosť vybavenia podnetu. Viaceré podnety boli oproti minulému roku komplikovanejšie, s rozsiahlym podkladovým materiálom, kladúce nároky na oboznámenie sa so skutkovým stavom a právnou úpravou. V niektorých prípadoch išlo tiež o paralelné podania na rôzne orgány, čo si vyžiadalo koordináciu procesov a vzájomnú informovanosť. Je vítané, že sa štátni zamestnanci obracajú na radu, v takýchto prípadoch je však potrebný dlhší čas na prešetrenie a kvalitný výsledok.

Prehľad služobných úradov, proti ktorým boli v roku 2019 podané podnety o porušení princípov štátnej služby spolu s vyhodnotením Rady, či boli, prípadne neboli porušené princípy štátnej služby

Názov služobného úradu	Porušenie princípov štátnej služby	Spätná väzba od služobného úradu o realizácii navrhnutých nápravných opatrení
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	Zistené porušenie princípu zákonnosti, efektívneho riadenia a profesionality	vzal odporúčania Rady na vedomie, oboznámil štátnych zamestnancov zúčastnených na príprave a realizácii organizačnej zmeny so zákonnými postupmi prípravy, realizácie a komunikácie organizačných zmien, zväži zohľadnenie nedodržania zákona v služobných hodnoteniach zodpovedných štátnych zamestnancov
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	Zistené porušenie princípu zákonnosti, efektívneho riadenia a profesionality	bez spätnej väzby
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	Zistené porušenie princípu zákonnosti, efektívneho riadenia a profesionality	bez spätnej väzby
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	Nebolo zistené porušenie princípov štátnej služby	
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	Nebolo zistené porušenie princípov štátnej služby	
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	Otvorený podnet – v riešení	
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	Otvorený podnet – v riešení	
Ministerstvo vnútra SR	Nebolo zistené porušenie princípov štátnej služby	
Ministerstvo vnútra SR, Okresný úrad Žilina, Katastrálny odbor	Nebolo zistené porušenie princípov štátnej služby	
Ministerstvo vnútra SR, Okresný úrad Trnava	Zistené porušenie princípu zákonnosti	okrem nápravných opatrení Rady si opatrenia uložil aj samotný služobný úrad
Ministerstvo vnútra SR, Okresný úrad Levice	Nebolo zistené porušenie princípov štátnej služby, v časti o výkone ochrany poľovníctva postúpené NKÚ	

Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, 812 72 Bratislava	Otvorený podnet – v riešení	
Ministerstvo spravodlivosti SR	Zistené porušenie princípu zákonnosti a princípu efektívneho riadenia	Služobný úrad písomne oboznámil vedúcich zamestnancov o zákonom postupe pri vypracúvaní služobného hodnotenia a upozornil na povinnosť vykonávať funkciu v súlade s princípom zákonnosti a efektívneho riadenia
Ministerstvo spravodlivosti SR	Zistené porušenie princípu zákonnosti	vydali potvrdenie o štátnej službe v súlade so zákonom a pracujú na zmene služobného poriadku, tak aby nevyžadoval povinnosti nad rámec zákona o štátnej službe
Finančné riaditeľstvo, Banská Bystrica	Zistené porušenie princípu efektívneho riadenia	bude intenzívnejšie vyžadovať od vedúcich zamestnancov uplatňovanie princípu efektívneho riadenia v rámci štátnej služby prostredníctvom dôslednejšej kontroly podriadených zamestnancov, ktorá sa vykonáva aj prostredníctvom služobného hodnotenia. Na tento účel súčasne zabezpečí organizáciu odborných školení a tréningov, ktoré prispievajú k zlepšeniu manažérskych zručností vedúcich zamestnancov.
Finančné riaditeľstvo, Banská Bystrica	Nebolo zistené porušenie princíпов štátnej služby	
Štátny ústav kontroly liečiv	Nebolo zistené porušenie princíпов štátnej služby	
Štátny ústav kontroly liečiv	Nebolo zistené porušenie princíпов štátnej služby	
Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Martin	Nebolo zistené porušenie princíпов štátnej služby	
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Poprad	Nebolo zistené porušenie princíпов štátnej služby	
Najvyšší kontrolný úrad SR	Nebolo zistené porušenie princíпов štátnej služby	
Najvyšší kontrolný úrad SR	Nebolo zistené porušenie princíпов štátnej služby	
Ministerstvo životného prostredia SR	Nebolo zistené porušenie princíпов štátnej služby	
Ministerstvo dopravy a výstavby SR	Nebolo zistené porušenie princíпов štátnej služby	

Ministerstvo dopravy a výstavby SR	Otvorený podnet v riešení	
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	Nebolo zistené porušenie princípov štátnej služby	
Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš	Otvorený podnet v riešení	

3. Vypracovanie návrhu Etického kódexu štátneho zamestnanca

Žiadna spoločnosť nemôže existovať bez pravidiel, ktoré regulujú správanie každého jej člena i spoločnosti ako celku. Etické pravidlá si prijímajú rôzne profesie. Predstavujú záväzok danej profesie (štátnej služby), že bude dodržiavať etické štandardy. Etické správanie štátnych zamestnancov je dôležitým faktorom pre fungovanie právneho štátu a dôvery v štát a orgány verejnej moci. Štátny zamestnanec pracuje v štátnozamestnaneckom pomere pre štát a reprezentuje jeho inštitúcie. Svojim konaním a správaním vplýva na dôveru verejnosti. Nielen jeho odborné kvality, ale aj dodržiavanie etických požiadaviek sú zárukou riadneho výkonu štátnej služby. Pre fungovanie štátnej služby je dôležité, aby verejnosť verila štátnym zamestnancom, že skutočne konajú vo verejnom záujme, nestranne, profesionálne a transparentne. Prijatie etického kódexu zvyšuje pravdepodobnosť, že sa štátni zamestnanci budú správať očakávaným spôsobom.

Etika patrí ku kľúčovým kompetenciám Rady. V zmysle zákona o štátnej službe Rada vypracúva návrh Etického kódexu štátnych zamestnancov a vykonáva dohľad nad jeho dodržiavaním, vypracováva odborné štúdie a podporuje implementáciu etických pravidiel.

Etický kódex plní viacero funkcií. Vymedzuje, aké správanie môžeme od štátnych zamestnancov očakávať, a zvyšuje pravdepodobnosť, že budú dodržiavať etické štandardy. Pomáha štátnym zamestnancom lepšie si uvedomovať, čo znamenajú etické princípy výkonu štátnej služby v praxi, upravuje postupy pri riešení etických problémov. Pomáha posilňovať dôveru v štátnu službu. Pred vypracovaním samotného kódexu sa Rada snažila zmapovať východiskový stav v oblasti etiky získaním informácií od služobných úradov, ako aj priamym oslovením štátnych zamestnancov formou dotazníkového prieskumu. Rada zisťovala, aké sú skúsenosti a prístup k etike medzi služobnými úradmi.

Rada pri príprave etického kódexu využila získané dáta o stave etiky v štátnej službe v SR, dobrú prax v zahraničí, odporúčania OECD, Rady Európy, znalosti expertov na etiku na Slovensku (zriadila expertnú skupinu zloženú zo zástupcov akademickej obce, štátnej služby, podnikateľského sektora). Na prípravu etického kódexu využila Rada informácie získané od štátnych zamestnancov a služobných úradov. Služobné úrady sa v prípade záujmu mohli zapojiť aj priamo do tvorby etického kódexu štátneho zamestnanca nominovaním svojho zástupcu do pracovnej skupiny, ktorú viedli zástupcovia Rady.

Návrh etického kódexu bol Radou schválený 4. septembra 2018 a následne predložený Úradu vlády Slovenskej republiky. Dňa 1. januára 2020 nadobudla účinnosť vyhláška Úradu vlády Slovenskej republiky č. 400/2019 Z. z., ktorou sa Etický kódex štátneho zamestnanca vydáva.

4. Odborné štúdie k aplikovaníu princípov štátnej služby a ustanovení obsahnutých v Etickom kódexe štátneho zamestnanca

V roku 2019 sa Rada, v súvislosti s vypracovaním návrhu Etického kódexu štátneho zamestnanca, zamerala na agendu etiky v štátnej službe, spracovala Výklad Etického kódexu a odbornú štúdiu k tejto téme .

V priebehu medzirezortného pripomienkového konania zaznela od viacerých služobných úradov požiadavka poskytnúť podrobnejšie informácie a usmernenia, týkajúce sa ustanovení etického kódexu. Rada preto pripravila výklad, ktorý je dostupný na jej webovej stránke. Tento výklad predstavuje pomôcku, ako čítať a vykladať pravidlá obsahnuté v etickom kódexe štátneho zamestnanca. Usmernenia majú za cieľ uľahčiť aplikáciu etického kódexu, podrobnejšie vysvetliť jednotlivé ustanovenia a pomocou príkladov priblížiť štátnym zamestnancom riešenie situácií, s ktorými sa môžu stretávať v praxi. Ostane však vždy výlučne na posúdení služobného úradu alebo Rady, ktoré konkrétne konanie štátneho zamestnanca bude vyhodnotené ako porušenie etického kódexu štátneho zamestnanca.

V roku 2019 Rada publikovala aj štúdiu „Etika v štátnej službe“, v ktorej vyhodnotila získané informácie a navrhla opatrenia v oblasti etiky. Zo zistení Rady vyplýva, že štátni zamestnanci sú málo informovaní o etike a etických pravidlách. Napríklad iba jedna tretina má všetky informácie, ako postupovať, ak majú podozrenie na neetické správanie, sú nedostatočne informovaní o riešení neetického konania. Iba 50 % štátnych zamestnancov uviedlo, že ich služobný úrad má stanovené postupy pre prijímanie darov a iných výhod.

Zaujímavým zistením je identifikovanie faktorov, ktoré podporujú, resp. oslabujú etické správanie štátnych zamestnancov. Kľúčovými faktormi, ktoré podporujú etické správanie, sú etické správanie nadriadených, kultúra dodržiavania etických zásad v celej spoločnosti, etické správanie kolegov a ochrana nahlasovateľov neetického a nezákonného konania. Naopak, faktormi, ktoré oslabujú motiváciu k etickému správaniu, sú najmä správanie nadriadených, spoločenská klíma a správanie sa lídrov a predstaviteľov verejného života, obava, že budú za upozornenie na neetické správanie potrestaní a správanie spolupracovníkov. Údaje naznačujú, že veľmi silný vplyv na etické správanie štátnych zamestnancov má prostredie - interné prostredie organizácie, ale aj spoločenské prostredie, napr. vysoká nedôvera v inštitúcie, že odhalia a budú konať v prípade neetického konania. U štátnych zamestnancov prevláda názor, že úroveň etického správania sa na ich pracoviskách nezlepšuje, rovnako u respondentov prevláda názor, že etické správanie štátnych zamestnancov sa nezmenilo.

V štúdií sú naznačené aj trendy v oblasti etiky v zahraničí, napr. dôraz na prevenciu, premietanie etiky do všetkých oblastí riadenia ľudských zdrojov, etablovanie etických poradcov.

Rada reagovala aj na otázky a etické problémy, s ktorými sa štátni zamestnanci alebo služobné úrady na ňu obracajú. V roku 2019 riešila otázky, ktoré sa týkali najmä posúdenia vedľajších aktivít štátnych zamestnancov, ktoré mali záujem vykonávať popri štátnozamestnaneckom pomere, komunikácie štátnych zamestnancov na sociálnych sieťach, politických aktivít štátnych zamestnancov v súvislosti s parlamentnými voľbami.

Na podnetenie uvažovania a diskusie o etických témach Rada využíva aj newsletter Služba, ktorý sa snaží vydávať raz za štvrt'roka. V každom čísle je popísaná etická dilema, ktorej riešenie môžu

štátni zamestnanci do stanoveného dátumu navrhnúť. Následne Rada na svojom webovom sídle zverejňuje usmernenie, aké faktory je potrebné v danej situácii zvažovať a ako postupovať. V roku 2019 Rada knižným darom ocenila vylosovaného štátneho zamestnanca, ktorý sa zapojil do riešenia etických dilem.

Členovia Rady a zamestnanci kancelárie sa aj formou článkov a vystupovaním v médiách snažili zvyšovať povedomie štátnych zamestnancov, ako aj verejnosti, o etických otázkach¹. Vystúpili aj na viacerých konferenciách a odborných podujatiach – D. Zemanovičová a Z. Šabová prednášali o etike prednostom okresných úradov na seminári *Moderná štátna správa – profesionalizácia na miestnej úrovni* (organizátorom bol Slovak Governance Institute, SGI), D. Zemanovičová a M. Paulini viedli seminár o etike, etických dilemách a etickom kódexe pre študentov Fakulty verejnej správy Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, M. Paulini prednášal na Fakulte sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského. D. Zemanovičová nahrala sériu videí, v ktorých vysvetľuje dôležitosť etických pravidiel v štátnej správe pre Transparency International Slovensko a podcast pre Fakultu sociálnych a ekonomických vied UK o integrite vo verejnej správe a vystúpila aj v diskusii pre TV Bratislava.

O slovenské skúsenosti a prístup v oblasti etiky bol záujem aj v zahraničí, preto sa Rada o svoje aktivity podelila aj na medzinárodných fórach. Zároveň zahraničné poznatky a dobrú prax sprostredkovala slovenským štátnym zamestnancom (bližšie časť o medzinárodnej spolupráci). Členky Rady spolu so zamestnancami kancelárie Rady pripravili podklady a sériu etických dilem, ktoré bude Rada využívať pri etických školeniach.

V novembri 2019 na požiadanie Kancelárie prezidenta SR uvedení zamestnanci realizovali dva etické tréningy. Etické vzdelávanie svojou osobnou účasťou podporila aj prezidentka SR Zuzana Čaputová. Tréningu sa zúčastnilo cca. 50 zamestnancov. V nasledujúcom období sa uskutočnia ďalšie etické tréningy.

Rada bude uskutočňovať dohľad nad dodržiavaním etického kódexu, pripravovať ďalšie odborné štúdie, participovať na etickom vzdelávaní, organizovať konferencie a semináre na tému etiky, šíriť dobrú prax a pomáhať etickým poradcom a služobným úradom pri implementácii etických pravidiel.

5. Vypracovanie a predkladanie správy o stave a vývoji štátnej služby za predchádzajúci kalendárny rok Národnej rade SR

Zákon o štátnej službe Rade ukladá povinnosť každoročne vypracovať a predložiť Národnej rade SR správu o stave a vývoji štátnej služby za predchádzajúci rok (ďalej len „Správa“). Správa by mala vychádzať z činnosti rady, teda z poznatkov získaných pri výkone dohľadu nad dodržiavaním princípov štátnej služby, z poznatkov získaných pri vybavovaní podnetov občanov alebo štátnych zamestnancov týkajúcich sa porušení princípov štátnej služby služobným úradom, vlastných prieskumov Rady a taktiež z vonkajších zdrojov, ako sú dokumenty a materiály Úradu vlády SR, dokumenty a materiály služobných úradov a ďalšie relevantné podklady.

Prvú takúto Správu predložila Rada Národnej rade SR za rok 2018. Správa obsahovala všeobecnú charakteristiku štátnej služby, identifikovala problémy v štátnej službe, podrobnejšie analyzovala

manažment ľudských zdrojov (napr. motiváciu, prijímanie štátnych zamestnancov, kariérny rast, budovanie kapacít, vzdelávanie, odmeňovanie, služobné hodnotenie, vnímanie kolegov a nadriadených). Poskytovala informácie o dohľade Rady nad dodržiavaním princípov štátnej služby, ako aj o činnosti Rady za rok 2018. Z analýzy získaných dát a poznatkov vychádzali návrhy odporúčaní Rady, ktoré by mohli zavedením do praxe zlepšiť stav štátnej služby na Slovensku.

Rada predložila Národnej rade Slovenskej republiky už v poradí druhú Správu o stave a vývoji štátnej služby, a to za rok 2019. Jej obsah tvorí vymedzenie legislatívneho rámca úpravy štátnej služby na Slovensku vrátane poslednej aplikačnej novelizácie zákona o štátnej službe a novelizácie súvisiacich právnych predpisov, usporiadanie štátnozamestnaneckých miest podľa organizačnej štruktúry služobného úradu a obsadenosť štátnozamestnaneckých miest zhodnotená z pohľadu rôznych faktorov vplývajúcich na kvalitu výkonu štátnej služby. V samostatnej časti správa poskytuje komplexný pohľad na vzdelávanie štátnych zamestnancov ako významný nástroj profesionalizácie štátnej správy a záverečná časť správy je venovaná samotnej činnosti Rady pre štátnu službu ako monitorovacieho a koordinačného orgánu vykonávajúceho dohľad nad dodržiavaním princípov štátnej služby.

Dňa 12. mája bola Správa za prítomnosti predsedu Rady JUDr. Pavla Tkáča prerokovaná vo Výbore Národnej rady SR pre sociálne veci, ktorý ju uznesením zobral na vedomie a uložil predsedníčke výboru informovať o prijatom uznesení predsedu Národnej rady SR. (Správu o stave a vývoji štátnej služby za rok 2019 je možné stiahnuť si vo formáte PDF [tu](#).)

6. Návrhy na zmenu alebo doplnenie právnych predpisov upravujúcich výkon štátnej služby

V prípade, že Rada je, v rámci svojej činnosti, konfrontovaná so situáciou, že právne predpisy upravujúce výkon štátnej služby spôsobujú problémy v aplikačnej praxi, vypracuje návrh legislatívnej zmeny a predloží ho úradu vlády. Túto svoju kompetenciu Rada využila v procese novelizácie zákona o štátnej službe a predložila svoje návrhy a pripomienky Úradu vlády SR, konkrétne Sekcii štátnej služby a verejnej služby.

Prehľad legislatívnych návrhov predložených Radou pre štátnu službu v roku 2019

Úprava postavenia Rady pre štátnu službu, členov Rady a predsedu Rady

Návrh bol zo strany predkladateľa **z väčšej miery akceptovaný**, novela čiastočne upravila postavenie predsedu Rady týkajúce sa výkonu oprávnení vedúceho úradu vlády voči členom Rady na základe písomného poverenia a možnosti ustanoviť zástupcu v čase svojej neprítomnosti.

Doterajšia možnosť Rady pre štátnu službu požadovať súčinnosť bola doplnená o tomu zodpovedajúcu povinnosť služobného úradu.

Zriadenie Kancelárie Rady pre štátnu službu

V doterajšej právnej úprave absentovalo postavenie a úlohy kancelárie Rady pre štátnu službu, upravoval to štatút Rady schválený Národnou radou Slovenskej republiky a organizačný poriadok úradu vlády. Doplnenie zákona v tejto časti vychádza z tohto modelu, kancelária Rady je síce naďalej súčasťou organizačnej štruktúry úradu vlády, avšak, v nadväznosti na nezávislé postavenie Rady, kancelária patrí do priamej riadiacej pôsobnosti predsedu Rady, ktorý sa tak stáva priamym nadriadeným riaditeľom kancelárie.

Môžeme teda skonštatovať, že návrh Rady bol **akceptovaný**.

Princíp stability

Rada pre štátnu službu navrhla jeho rozšírenie v zmysle stability služobného zaradenia a kariérneho rastu, návrh bol **akceptovaný** a do novely premietnutý.

Služobné hodnotenie

K služobnému hodnoteniu okrem bodového hodnotenia v rámci služobného hodnotenia Rada pre štátnu službu navrhovala doplniť povinnosť slovného hodnotenia pri každej oblasti hodnotenia, návrh bol **čiasťočne akceptovaný**, a to v prípadoch, kedy hodnotený štátny zamestnanec v služobnom hodnotení dosiahol uspokojivé výsledky alebo neuspokojivé výsledky, hodnotiteľ alebo komisia pre služobné hodnotenie náležite odôvodní výsledok v každej hodnotenej oblasti aj písomne. V prípadoch, kedy štátny zamestnanec dosiahne v služobnom hodnotení vynikajúce výsledky, veľmi dobré výsledky alebo štandardné výsledky, zákon hodnotiteľovi dáva možnosť písomne odôvodniť výsledok služobného hodnotenia v každej hodnotenej oblasti.

Pokiaľ ide o návrh Rady pre štátnu službu aby odborné vedomosti štátneho zamestnanca neboli hodnotené iba z hľadiska ovládania právnych predpisov, ale z hľadiska osvojenia si potrebných poznatkov, kvality a rozsahu získaných vedomostí a schopnosti používať osvojené poznatky a získané vedomosti pri vykonávaní štátnej služby, návrh bol v plnej miere **akceptovaný**.

V záujme odstránenia aplikačných problémov v súvislosti s podávaním námietok voči služobnému hodnoteniu zo strany hodnoteného Rada pre štátnu službu navrhovala doplniť do vzorového tlačiva služobného hodnotenia poučenie o tom, že hodnotený štátny zamestnanec má právo podať odôvodnenú písomnú námietku proti služobnému hodnoteniu do troch služobných dní odo dňa oboznámenia sa so služobným hodnotením. Tento návrh bol taktiež **akceptovaný** a poučenie bolo vzorového tlačiva doplnené.

Výberové konania

Pri výberovom konaní zákon neustanovuje povinnosť v zápisnici okrem počtu bodov uviesť žiadne zdôvodnenie, odôvodnenie sa robí, len ak je zhodný počet bodov u viacerých kandidátov. Pre preskúmanie dodržania princípov (politická neutralita, nestrannosť, profesionalita, rovnaké zaobchádzanie) Rada pre štátnu službu navrhovala v každom prípade uviesť aj slovné zhodnotenie jednotlivými členmi komisie. Tento návrh **nebol akceptovaný**.

7. Spolupráca s akademickou obcou, odborovými organizáciami a tretím sektorom

V rámci svojej činnosti Rada považuje za dôležité v oblasti rozvoja štátnej služby prepojenie praktických a vedeckých poznatkov a vzdelávanie a výchovu študentov – potencionálnych budúcich štátnych zamestnancov. Za týmto účelom Rada podpísala Memorandum o spolupráci s Univerzitou Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach Fakultou verejnej správy, Univerzitou Komenského v Bratislave - Fakultou sociálnych a ekonomických vied a Technickou univerzitou v Košiciach - Ekonomickou fakultou.

Spolupráca strán Memoranda spočíva najmä:

- vo výmene informácií a poznatkov v oblasti štátnej služby,
- v organizovaní spoločných odborných konferencií, seminárov, v poskytovaní odborných konzultácií v oblasti štátnej služby,
- v účasti zástupcov strán Memoranda ako prednášajúcich na seminároch a konferenciách organizovaných stranami Memoranda,

- v poskytovaní odborných konzultácií Rady pri vypracúvaní záverečných prác študentov s tematikou štátnej služby,
- v realizácii odbornej praxe vybraných študentov podľa aktuálnych možností RŠS.

V uplynulom období sa spolupráca uvedená v Memorandách premietla do reálne uskutočnených aktivít.

Predseda Rady sa stretol so študentmi tretieho ročníka študijného programu Ekonomika a manažment verejnej správy na Ekonomickej fakulte Technickej univerzity v Košiciach. Stretnutie bolo tematicky zamerané na prax v štátnej službe v SR a zákon o štátnej službe, v rámci diskusie sa študenti zaujímali predovšetkým o problematiku etiky a korupcie v štátnej správe, obsadzovanie štátnozamestnaneckých miest a postavenie a kompetencie Rady pre štátnu službu.

Na Fakulte ekonomických a sociálnych vied Univerzity Komenského v Bratislave sa uskutočnila diskusia „Prvý rok Rady pre štátnu službu: čo priniesol?“. V paneli vystúpili členky Rady a diskutovali o poslaní, kompetenciách a prvých výsledkoch Rady pre štátnu službu, napr. o etickom kódexe, vybavovaní podnetov, príprave Správy o stave a vývoji štátnej služby.

Etika v štátnej službe, štátnozamestnanecké vzťahy a prierez štátnou službou spolu s jej princípmi boli témami troch prednášok, ktoré sa uskutočnili na Fakulte verejnej správy Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.

V rámci workshopu „Rada pre štátnu službu ako nezávislý koordinačný a monitorovací orgán na ochranu štátnej služby“ na Fakulte verejnej správy Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach sa členovia Rady venovali postaveniu a činnosti Rady a etike v štátnej službe. Diskutovali aj o podnetoch od občanov a štátnych zamestnancov, ktorými sa Rada zaoberá, o správe o stave štátnej služby a etike v štátnej službe.

Pre študentov Fakulty verejnej správy Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach členka Rady viedla seminár o etike, etických dilemách a etickom kódexe. Na stretnutí z Katedry verejnej politiky a teórie verejnej správy prediskutovala aj možné formy ďalšej spolupráce v tejto oblasti.

Členovia Rady a zamestnanci kancelárie Rady prehlbujú svoje vedomosti v oblasti kvalitatívnych výskumov. Doc. Katarína Staroňová, ktorá pôsobí na Ústave verejnej politiky Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave, kde pedagogicky pokrýva najmä metódy analýzy a výskumu a témy súvisiace s verejnou politikou, odprezentovala pre členov Rady a zamestnancov kancelárie Rady prednášku o teórii a praxi kvalitatívneho, resp. flexibilného výskumu.

V rámci projektu Transparency International Slovakia (TIS) *Transparency Akadémia* členka Rady nahrala sériu videí, v ktorých vysvetľuje dôležitosť etických pravidiel v štátnej správe. Prezentuje odpovede na otázky „Kde sú hranice etického a neetického konania? Ako má úradník postupovať, pokiaľ sa stane svedkom neetického konania?“

Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť a Klub úradníkov dobrej vôle organizoval projekt Úradnícky čin roka s cieľom zviditeľniť a oceniť zanietených a vynaliezavých úradníkov, ktorí

zlepšujú život a služby ľuďom na Slovensku. V tejto súvislosti bola s ponukou na spoluprácu oslovená aj Rada pre štátnu službu, ktorá spolu s Úradom vlády SR a Zastúpením Európskej komisie na Slovensku prevzala nad týmto projektom záštitu.

Členovia Rady sa v rámci regionálnych školení organizovaných Slovenským odborovým zväzom verejnej správy a kultúry, v Žiline, Košiciach, Banskej Bystrici a Bratislave stretli so zástupcami štátnych zamestnancov. Cieľom stretnutia bolo predstaviť štátnym zamestnancom Radu, jej pôsobnosť a činnosť za predchádzajúci rok. V diskusii zazneli rôzne názory zúčastnených na aplikáciu zákona o štátnej službe, rezonovali najmä témy ako zdĺhavá realizácia výberových konaní, formálnosť a neobjektívnosť služobných hodnotení, priznávanie osobných príplatkov a pod. Zo strany štátnych zamestnancov bol zjavný záujem o zlepšenie štátnej služby na Slovensku a možnosť spolupráce s Radou v tomto smere aj do budúcnosti uvítali.

Členky Rady vystúpili s príspevkom „Skúsenosti a trendy v etike v štátnej službe“ na seminári „Moderná štátna správa – profesionalizácia na miestnej úrovni“ v Banskej Bystrici. Seminár organizoval Slovak Governance Institute (SGI) a zúčastnili sa na ňom prednostovia okresných úradov.

8. Medzinárodná spolupráca

Skúsenosti iných krajín, ako aj odporúčania medzinárodných organizácií sú cenným zdrojom informácií, ktoré Rada využíva vo svojej činnosti a zdieľa ich so služobnými úradmi a štátnymi zamestnancami. Zástupcovia Rady sa v roku 2019 zúčastňovali zasadnutí a práce na medzinárodných fórach, pokračovali v bilaterálnej spolupráci a nadviazali aj vzťahy s novými partnermi.

OECD

Členka Rady sa zúčastňovala zasadnutí v Pracovnej skupine OECD vyšších úradníkov pre čestný výkon verejnej správy (Working Party of Senior Public Integrity Officials, SPIO). Pracovná skupina sa venovala uplatňovaniu Odporúčania Rady OECD o verejnej integrite² a práci na Príručke pre verejnú integritu (Public Integrity Handbook). Súčasťou zasadnutí boli aj prezentácie krajín k témam ako vyjadrovanie štátnych zamestnancov na sociálnych sieťach, politická neutralita, práca etických poradcov či vzdelávanie v etike. Získané poznatky Rada využila pri tvorbe Etického kódexu, Výkladu k Etickému kódexu a realizácii etických tréningov. Pre prácu Rady bolo osobitne významné nadviazanie kontaktov s viacerými etickými poradcami, ktoré ďalej rozvíja na bilaterálnej báze a ich praktické skúsenosti sprostredkúva služobným úradom a štátnym zamestnancom, keďže Etický kódex štátneho zamestnanca predpokladá ustanovenie etických poradcov aj na Slovensku.

EUPAN

EUPAN (European Public Administration Network) je neformálnou sieťou predstaviteľov verejnej správy v Európskej únii a jej cieľom je prispievať k výkonnej a kvalitnej verejnej správe, ktorá zodpovedá požiadavkám a očakávaniam občanov. V roku 2019 sa práca EUPAN osobitne zameriavala na etiku, etické hodnoty v organizáciách a etické líderstvo. Zasadnutia sa uskutočnili v Rumunsku a vo Fínsku. Zúčastňoval sa ich zamestnanec kancelárie Rady a prezentoval prácu a výstupy Rady. Spolu s profesorom Christophom Demmkem (University of Vaasa, Fínsko) tiež

---

² <https://www.oecd.org/gov/etiquette/>

viedol workshop pre generálnych riaditeľov sekcií služobných úradov na tému Integrita a budovanie kultúry dôvery.

Rada Európy

Pracovná skupina Rady Európy „Skupina pre verejnú správu a demokraciu“ (European Committee on Democracy and Governance, CDDG) je medzivládna štruktúra zameraná na výmenu skúseností a osvedčených postupov v oblasti modernizácie demokratických inštitúcií, reformy verejnej správy a účasti občanov na demokratickej správe vecí verejných. V roku 2019 sa práca zameriavala na vytvorenie Príručky etických pravidiel pre verejné inštitúcie a verejných funkcionárov, vrátane štátnej služby (Handbook of good practice on public ethics). Východiská a princípy, na ktorých stojí pripravovaný dokument, je rovnaký ako koncept, na ktorom stojí Etický kódex štátneho zamestnanca. Práce sa zúčastnili zamestnanci kancelárie Rady.

GRECO

Skupina štátov proti korupcii (GRECO) bola založená Radou Európy s cieľom monitorovať dodržiavanie protikorupčných noriem organizácie štátmi. Piate hodnotiace kolo bolo zamerané aj na etiku v štátnej službe a Etický kódex štátneho zamestnanca, ktorý bol v správe GRECO hodnotený pozitívne. Za Radu komunikáciu a prácu zastrešoval zamestnanec kancelárie Rady.

5.5.2 Bilaterálna spolupráca

Francúzsko

Od počiatku svojej činnosti Rada využíva odbornú pomoc francúzskych expertov a premieta ju najmä do výstupov v oblasti etiky. V rámci spolupráce a s podporou Francúzskeho veľvyslanectva v Slovenskej republike sa uskutočnil seminár „Etika v štátnej službe vo Francúzsku – inšpirácia pre Slovensko?“

Hlavnými témami boli etické princípy, vzdelávanie v oblasti etiky, pôsobenie etických poradcov, konflikt záujmov, postzamestnanecké obmedzenia a politická neutralita. Lektormi boli experti zo štátnych inštitúcií vo Francúzsku a etický poradca Ministerstva zahraničných vecí Francúzskej republiky. Členky Rady Daniela Zemanovičová a Zuzana Šabová prezentovali zistenia Rady v oblasti etiky v štátnej službe na Slovensku a proces tvorby Etického kódexu štátneho zamestnanca.

Estónsko

S cieľom dozvedieť sa o trendoch v etike aj v riadení štátnej služby zamestnanec kancelárie Rady navštívil viaceré partnerské organizácie v Estónsku - Odbor štátnej a verejnej správy Ministerstva financií Estónskej republiky, Centrum pre excelentnosť štátnej služby a Úrad vlády Estónskej republiky. Podobná reforma štátnej služby, ako bola zavedená na Slovensku v roku 2017, sa v Estónsku realizovala skôr (2013-2015), Rada preto ocenila sprostredkovanie poznatkov a skúseností. Prerokované témy sa týkali najmä etiky (metodické usmernenia etickému kódexu, vystupovanie štátnych zamestnancov na verejnosti, politika darov), ako aj riadenia ľudských zdrojov v štátnej službe (programy pre manažérov – líderstvo, osobný rozvoj, networking, zdieľanie spoločných hodnôt a budovanie horizontálnych vzťahov naprieč inštitúciami).

Česká republika

Predseda Rady Pavol Tkáč, členka Rady Anna Ištoková a zamestnanec kancelárie Rady sa stretli s námestníkom ministra vnútra pre štátnu službu Josefom Postráneckým a ďalšími zástupcami Ministerstva vnútra ČR – sekcie štátnej služby. Pracovné stretnutie bolo zamerané na zákonnú úpravu výkonu štátnej služby, výberové konania, služobné hodnotenie a vzdelávanie štátnych zamestnancov. Obidve strany sa zhodli, že pre vybudovanie dôveryhodnej štátnej služby je dôležité jej odpolitizovanie, profesionalizácia a zefektívnenie štátnej služby a identifikovali podobné problémy v oblasti financovania štátnej služby (odmeňovanie štátnych zamestnancov súvisiace najmä s poskytovaním odmien a priznávaním osobných príplatkov). Cieľom stretnutia bolo aj založiť spoluprácu na pravidelnej a trvalej báze.

Belgicko a Holandsko

Zástupcovia Rady sa stretli so zástupcami oboch krajín s cieľom nadviazať spoluprácu a získať poznatky najmä o riadení etiky v štátnej službe. Diplomati ocenili prácu Rady, najmä etický kódex a spoluprácu s neziskovým sektorom a v rámci ďalšej komunikácie poskytli užitočné materiály a podklady k pripravovanému Výkladu k Etickému kódexu.

Ďalšie zahraničné aktivity

Členka Rady Daniela Zemanovičová vystúpila s príspevkom „Stav a vnímanie etiky v štátnej službe na Slovensku“ na medzinárodnej konferencii „Etika a integrita verejnej správy“, ktorá sa konala v Senáte parlamentu ČR v Prahe. Na konferencii vystúpil aj podpredseda senátu ČR J. Oberfalzer, námestník ministra vnútra ČR pre štátnu správu J. Postránecký, zástupcovia OECD, European Business Ethics Network, Institute of Business Ethics, akademici z CERGE-EI Praha, UK v Bratislave, Univerzity Adama Mickiewicza Poznaň. Na konferencii sa zúčastnili aj ďalší predstavitelia Rady a prerokovali so zúčastnenými zástupcami formy ďalšej spolupráce.

Filozofický ústav Českej akadémie vied zorganizoval medzinárodnú konferenciu „Ethics in Public and Civil Service: Lessons from Central and Eastern European Countries“ s cieľom získať pohľad vývoj a stav etiky v vo verejných správach stredoeurópskych krajín. Členky Rady Zuzana Šabová a Daniela Zemanovičová pripravili príspevok „Etika v štátnej službe v SR: nástroje, trendy a skúsenosti“, ktorý prezentovala Zuzana Šabová. S príspevkami vystúpili predstavitelia Estónska, Slovinska, Maďarska a ČR. Na konferenciu nadviazalo bilaterálne stretnutie a výmena poznatkov medzi českými odborníkmi a zástupcami Rady.

Vďaka štipendiu francúzskej vlády sa členka Rady Zuzana Šabová zúčastnila kurzu „Ako presadzovať zmeny vo verejnej správe?“ na École nationale d'administration (ENA) v Paríži. Kurz bol zameraný na inovácie vo verejnom sektore a francúzske skúsenosti s riadením projektov elektronizácie verejnej správy či reformy teritoriálnej správy